

EKEBACKENS FÖRSKOLA

Plan mot diskriminering och kränkande behandling i förskoleverksamhet/ pedagogisk omsorg

Planen gäller från 260901

Planen ska revideras senast 270831

Ansvariga för planen: Malin Winther

Innehåll

1. Vår vision
2. Delaktighet
3. Utvärdering
4. Främjande insatser
5. Kartläggning
6. Förebyggande åtgärder
7. Rutiner för akuta situationer

1. Vår vision

Alla som arbetar inom Ekebackens förskola är väl införstådda med handlingsplanen och arbetar aktivt med att förhindra all form av diskriminering, trakasserier och all kränkande behandling. Alla barn skall delta i förskolans utbildning på lika villkor oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Lär miljön på Ekebackens förskola är trygg och utmanande för alla barn. Detta innebär att vi ska vara medforskande och nyfikna pedagoger som främjar barnen i deras lärande samt möter varandra i respektfulla möten.

Vårdnadshavare skall känna tillit och förtroende för Ekebackens förskola när de lämnar sina barn i vår utbildning.

2. Delaktighet

Barnens delaktighet

Barnen har varit delaktiga i detta arbete genom de planerade undervisningsaktiviteterna och även vid spontana samtal. I undervisningen arbetas det med värdegrunden kontinuerligt. Pedagogerna uppmuntrar barnen att reagera på situationer som uppstår som inte känns okej för barnet och att vi därefter pratar om händelsen som inte kändes bra.

Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavarna görs delaktiga genom att de får ut information i Tyra kring planen och att planen diskuteras på föräldramötet och vid våra olika samtal som utvecklingssamtal och samarbetsdialoger under läsåret samt att de under vårterminen får fylla i en enkät kring trivsel, trygghet, omsorg, utveckling och lärande.

Personalens delaktighet

Alla pedagogerna har varit delaktiga kring att utforma planen på en utvecklingsdag, samt genom att utföra kvalitetsarbetet månadsvis i Stratsys.

Förankring av planen

Planen förankras hos barnen genom det dagliga arbetet med social kompetens samt i värdegrunden.

Förankring hos vårdnadshavare sker dels på föräldramöte och olika former av samtal samt att information kring planen tillgängliggörs i det digitala verktyg Tyra.

Personalen kommer att arbeta med planen i de pedagogiska planeringarna under arbetslagsplaneringarna och vid utvecklingsdagarna.

3. Utvärdering

Hur har förra årets plan utvärderats?

Planen utvärderas kontinuerligt i vårt kvalitetsarbete och förs in i vår månadsanalys för att sammanställas i Stratsys samt i en enkät genomförd av vårdnadshavare och pedagoger.

Delaktiga i utvärderingen av förra årets plan

Barn, vårdnadshavare och pedagoger har varit delaktiga i utvärderingen på olika sätt. Barnen har varit delaktiga genom att medverka i de dagliga samtal, som förs kring värdegrund och även i den sociala gemenskapen. Vårdnadshavare medverkar i utvärderingen genom att aktivt delta i en enkät-undersökning samt i våra olika konstellationer utav samtal under läsåret.

Pedagogerna utvärderar systematiskt vår plan i de olika mål som är satta i månadsanalysen, där resultatet sedan förs in i vårt digitala kvalitetsverktyg Stratsys.

Vad blev resultatet av utvärderingen?

I enkäten som vårdnadshavarna svarat på kring om "barnet känner sig tryggt på sin förskola" visar det att vi ligger på ett resultat på 91 %, som svarar på att deras barn är trygga på förskolan. Jämför vi med totalen som ligger på 94 % kan vi se att vi ligger starkt under kommunens totala resultat. Samtidigt kan vi inte jämföra resultatet med förra årets enkät eftersom det inte räknades in på lika sätt. Förra året skickades enkäten ut till alla vårdnadshavare vilket det även gjordes i år men skillnaden har varit att detta året räckte det med att en vårdnadshavare svarade på den vilket inte var fallet i läsåret 24/25. Under detta läsåret kan vi se att det varit många konflikter på förskolan och att man gjort 4-5 stycken kränkingsanmälningar. Att det är så många anmälningar gjorda kan vara ett resultat av att pedagogerna har fått mer förståelse för när man ska anmäla en kränkning och vad en kränkning är.

De trygghetsvandringar som är gjorda visar på att barnen är trygga på förskolan både inne och ute. En ny strategi för detta läsåret är att det är framtaget ett nytt material för barnen som består av bildstöd och trygghetskarta vilket visade sig vara en framgångsfaktor. Kartan kan ge barnen möjlighet att uttrycka sig på ett tydligare sätt genom att öppna upp för fler emotionella och kommunikativa alternativ.

I enkäten har vårdnadshavarna svarat kring frågan " att barn bemöter varandra i förskolan på ett bra sätt" med ett resultat på 88% jämfört med kommunens totala resultat på 93% Förra årets resultat låg över kommunens total men eftersom svarsresultaten har ändrats är det svårt att jämföra de olika siffrorna. Det ända vi kan jämföra är över eller under kommunens totala resultat.

Förskolan har även detta året fått genomsnitt fått ett väldigt bra svarsresultat på i stort sett alla frågorna.

Årets plan ska utvärderas senast

270831

Så här ska årets plan utvärderas

Planen ska utvärderas genom att pedagogerna systematiskt kvalitetssäkrar vår utbildning på olika sätt, dels på våra veckokonferenser, uvecklingsdagar samt månadsvis i Stratsys. Varje vår skickas det ut en enkät till vårdnadshavare kring barnens trivsel, trygghet, omsorg, utveckling och lärande.

Ansvarig för att årets plan utvärderas är

Malin Winther, rektor

4. Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling utifrån de sju olika diskrimineringsgrunderna och stävja kränkande behandling.

Områden som berörs av denna insats

- ☒ Kränkande behandling
- ☒ Kön
- ☒ Könsidentitet eller könsuttryck
- ☒ Etnisk tillhörighet
- ☒ Religion eller annan trosuppfattning
- ☒ Funktionsnedsättning
- ☒ Sexuell läggning
- ☒ Ålder

Mål och uppföljning

Alla barn ska känna sig respekterade för den dom är.

Uppföljning sker kontinuerligt genom observationer och i samtal med barnen, samt i våra trygghetsvandringar som sker i oktober och i februari.

Åtgärder för att nå målen

Kön:

På vår förskola har vi förhållningssättet att vi ser alla barn som individer. Lärmiljöerna är könsneutrala. Vi är delaktiga och visar hur materialet kan användas. Vi pedagoger är goda förebilder och har ett tillåtande förhållningssätt.

Könsöverskridande identitet och sexuell läggning:

Vi pratar med barnen om olika familjekonstellationer, ex mamma-mamma-barn. Vi har ett tillåtande klimat där alla barn får uttrycka sin könsidentitet både verbalt och fysiskt.

Religion eller annan trosuppfattning:

Vi uppmärksammar de olika religioner och traditioner i vår närhet bland barn såväl som vuxna.

Vi har ett öppet och nyfiket förhållningssätt.

Vi samlar kunskap från vårdnadshavare, personal och barn.

Funktionsnedsättning:

Vi anpassar verksamheten utifrån varje barns behov.

Vi upprättar en rutin för det aktuella behovet tillsammans med specialpedagog.

Vi tänker på att ha en förskolemiljö som är tillgänglig för alla barn.

Alla barn får förutsättningar att lyckas och uppleva sig vara en tillgång i gruppen. Det gäller utformandet av fysisk miljö såväl som pedagogers förhållningssätt.

Ålder:

Vi vill se till barnets individuella förutsättningar.

Vi introducerar och gör materialet tillgängligt i lek- och lärmiljöer så att barnen blir självständiga och känner att de lyckas.

Ansvariga för insatsen

All personal på förskolan ansvarar för att uppmärksamma de olika utvecklingsområdena.

Tidpunkt för när insatsen ska vara klar

Kartläggningen sker under arbetslagens planerings- och reflektionstillfällen samt under våra utvecklingsdagar som sker kontinuerligt.

5. Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Kartläggningen sker i de olika pedagogiska planeringarna och genomförs av respektive arbetslag samt i enkäten som vårdnadshavarna fyller i under våren.

Områden som berörs i kartläggningen

- ☒ Kränkande behandling
- ☒ Kön
- ☒ Könsidentitet eller könsuttryck
- ☒ Etnisk tillhörighet
- ☒ Religion eller annan trosuppfattning
- ☒ Funktionsnedsättning
- ☒ Sexuell läggning
- ☒ Ålder

Hur har barn och föräldrar gjorts delaktiga i kartläggningen?

Barnen har varit delaktiga i detta arbete genom de planerade undervisningsaktiviteterna och även vid spontana samtal. I undervisningen arbetas det med värdegrunden kontinuerligt.

Pedagogerna uppmuntrar barnen att reagera på situationer som uppstår som inte känns okej för barnet.

Vårdnadshavarna har gjorts delaktiga genom att de får ut information i Tyra kring planen samt att de under vårterminen får fylla i en enkät.

Hur har personalen gjorts delaktiga i kartläggningen?

Pedagogerna är delaktiga genom att de kartlägger vår utbildning under arbetslagsplaneringar och utvecklingsdagarna, både i våra pedagogiska planeringar och i vårt kvalitetsverktyg Stratsys.

Resultat och analys av kartläggningen

I vårdnadshavarenkäten för läsåret 2025/2026 svarar 91 % att deras barn känner sig trygga på förskolan. Kommunens genomsnittliga resultat är 94 %, vilket innebär att förskolans resultat ligger något under kommunens nivå.

Resultatet kan dock inte jämföras direkt med föregående läsårs enkätresultat eftersom svarshandlingen har förändrats. Precis som tidigare skickades enkäten ut till samtliga vårdnadshavare, men under innevarande läsår har det varit tillräckligt att en vårdnadshavare per barn besvarat enkäten, vilket skiljer sig från läsåret 2024/2025. Detta påverkar jämförbarheten mellan åren.

Under läsåret har verksamheten upplevt ett relativt stort antal konflikter mellan barnen, och mellan fyra och fem anmälningar om kränkande behandling har upprättats. Antalet anmälningar kan delvis förklaras av att pedagogerna har fått ökad kunskap om vad som definieras som en kränkning samt när en anmälan ska göras. Detta kan ses som ett tecken på ökad medvetenhet och förbättrade rutiner kring det systematiska arbetet mot kränkande behandling.

De trygghetsvandringar som genomförts visar att barnen upplever förskolan som en trygg miljö, både inomhus och utomhus. En ny strategi under läsåret har varit införandet av bildstöd och trygghetskartor som verktyg i trygghetsarbetet. Dessa har visat sig vara framgångsrika då de ger barnen fler möjligheter att uttrycka sina känslor, upplevelser och tankar. Materialet har därmed bidragit till att stärka barnens delaktighet och möjligheten att identifiera både trygga och mindre trygga platser i verksamheten.

På frågan om barn bemöter varandra på ett bra sätt svarar 88 % av vårdnadshavarna positivt. Kommunens genomsnitt för samma fråga är 93 %, vilket innebär att resultatet ligger något under kommunens nivå. Även här är det svårt att göra direkta jämförelser med föregående års resultat eftersom beräkningsgrunden för enkäten har förändrats. Det mest relevanta är därför att jämföra resultatet med kommunens genomsnitt för innevarande läsår. Förskolan har även detta läsår erhållit höga resultat inom de flesta frågeområden. En möjlig förklaring är det kontinuerliga arbetet med att utveckla lärmiljöerna utifrån barnens tankar, intressen och behov. Genom att skapa fler tillgängliga mötesplatser ges barnen ökade möjligheter att utveckla relationer och samspel. Förändringar i lärmiljöerna bidrar också till att skapa trygga sammanhang där konflikter kan förebyggas och minska.

Sammantaget visar resultaten att verksamheten bedriver ett medvetet och långsiktigt arbete med normer och värden, såsom trygghet, likabehandling och respektfullt bemötande. Genom de strategier som beskrivs i PDK-planen har barnen fått möjlighet att utveckla respekt för varandras tankar och olikheter, stärka sin empatiska förmåga samt utveckla förståelse för allas lika värde.

Analys

Styrkor:

- hög andel vårdnadshavare (91 %) upplever att deras barn är trygga på förskolan.
- Trygghetsvandringar och användningen av trygghetskartor samt bildstöd har stärkt barnens möjligheter att uttrycka sina upplevelser.
- Förskolan får genomgående goda resultat i enkäten.
- Arbetet med lärmiljöerna framstår som en viktig framgångsfaktor för relationer, delaktighet och trygghet.
- Pedagogernas ökade kunskap om kränkningar tyder på ett stärkt systematiskt kvalitetsarbete.

Utmaningar:

- Resultaten för både trygghet (91 %) och bemötande mellan barn (88 %) ligger under kommunens genomsnitt.
- Ett relativt stort antal konflikter har förekommit under läsåret.
- Flera kränkingsanmälningar har genomförts, vilket visar att det finns situationer som behöver fortsatt uppmärksamhet.
- Förändrade beräkningsgrunder i enkäten försvårar jämförelser över tid.

Möjliga orsaker:

- Den ökade mängden anmälningar kan bero på förbättrad kunskap hos personalen snarare än en faktisk ökning av kränkningar.
- Utvecklade lärmiljöer och nya verktyg för barninflytande verkar ha bidragit positivt till upplevelsen av trygghet.
- Trots det förebyggande arbetet tyder resultaten på att det finns behov av fortsatt fokus på barns samspel och bemötande.

Framåtsyftande analys

- Fortsätta använda och utveckla trygghetskartor och bildstöd som verktyg för barns delaktighet.
- Fördjupa arbetet med socialt samspel, konflikthantering och empati i barngrupperna.
- Fortsätta kompetensutvecklingen kring kränkande behandling för att säkerställa likvärdiga bedömningar och åtgärder.
- Följa upp resultaten i relation till kommunens genomsnitt och använda dessa som utgångspunkt för fortsatt utvecklingsarbete.

En möjlig slutsats är att verksamheten har ett väl fungerande värdegrundsarbete och en hög upplevd trygghet, men att resultaten kring barns bemötande och konflikter visar att arbetet med sociala relationer och samspel behöver fortsätta vara ett prioriterat utvecklingsområde.

6. Förebyggande åtgärder

Namn

Utveckla barnens förutsättningar att bemöta varandra med respekt.

Områden som berörs av denna insats

- ☒ Kränkande behandling
- ☒ Kön
- ☒ Könsidentitet eller könsuttryck
- ☒ Etnisk tillhörighet
- ☒ Religion eller annan trosuppfattning
- ☒ Funktionsnedsättning
- ☒ Sexuell läggning
- ☒ Ålder

-Samtal dagligen med barnen om värdegrundsarbete för att öka deras förståelse för allas lika värde och rättigheter, samt för att acceptera och respektera att vi alla är olika.

-Uppmärksamma barnen på att vi tycker, tänker och känner olika. Lyfta fram att olikheter är något positivt.

-Tillsammans med barnen arbeta fram trivselregler, och göra trygghetsvandringar både inne och ute, och kartlägga miljön så att alla känner sig trygga.

-Förändra vår lärmiljö inomhus efter behov, så att inga dolda utrymmen används på ett sätt där barnen känner sig otrygga.

-Genom att vi som pedagoger föregår med gott exempel och har ett bra förhållningssätt, och samtidigt lyfter fram barnens positiva beteende.

-Information till vårdnadshavare om hur vi arbetar med vår likabehandlingsplan. Samtal med vårdnadshavare kring trivsel och trygghet.

-Gemensamma aktiviteter som stärker sammanhållningen och samspelet med andra barn och vuxna, arbetar aktivt med vikten av att visa varandra hänsyn, samarbeta, dela med sig, turtagning.

-Arbeta aktivt för att stärka barns inflytande.

-Observera de dagliga aktiviteterna tillsammans med barnen.

-Använda oss av olika ord på olika språk för att inkludera och visa på mångfald, även TAKK arbetas det med.

-Ge barnen förståelse för att vi alla har olika modersmål, kunskaper och erfarenheter.

-Ge barnen förståelse och stöttning i att använda sig av och kunna hantera STOPP-tecknet vid konflikthantering.

-Arbeta kontinuerligt tillsammans med barnen med att lära barnen sin rätt till deras egen kropp.

-Barnråd.

Mål och uppföljning

Alla barn i förskolan ska bemötas med respekt och ges det stöd de behöver för att kunna vara delaktiga i förskolans gemenskap

Uppföljning sker kontinuerligt genom observationer, vid våra arbetslagsplaneringar, utvärderingsdagar och i vårt kvalitetsverktyg Startsys, samt genom en föräldraenkät.

Åtgärder

-Vi ska aktivt arbeta med värdegrunden och använda oss utav samtal i hela barngruppen när konflikter eller situationer uppstår.

-Vi använder oss utav en levande lärmiljö och observerar denna för att förändra till det bättre.

Vi genomför kontinuerliga observationer avseende barns fria lekar i lärmiljön, samt för diskussioner kring våra observationer på våra arbetslagsplaneringar och utvecklingsdagar.

Motivering till vald åtgärd

Målet utgår från förskolans värdegrund i Lpfö 18 reviderad 25 där alla barns lika värde och rätt till delaktighet betonas. Ett respektfullt bemötande och stöd till delaktighet stärker barns trygghet och utveckling samt motverkar diskriminering och kränkande behandling, i enlighet med både läroplanen och barnkonventionen.

Ansvariga för insatsen

Rektor tillsammans med arbetslagen ansvarar för att strategierna hålls, samt att organisera arbetet på ett sådant sätt att det är tätt personalnärvaro vid hög belastning.

Tidpunkt för när förebyggande åtgärd ska vara klar

Vid läsårets slut våren 2027

7. Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår förskola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Förskolan följer Östra Göinge kommuns rutin för arbetet med diskriminering och kränkande behandling.

Vi arbetar med planen i den dagliga utbildningen.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Vårdnadshavare och barn som vill anmäla en diskriminering eller kränkning kan i första hand vända sig till en pedagog på avdelningen eller till en annan pedagog som de känner sig trygga med, och i andra hand till rektor.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Förskolan följer Östra Göinge kommuns rutin för arbetet med diskriminering och kränkande behandling. Blanketter som används finns på Intranätet (Öga) samt förs in i vårt digitala verktyg Draft-it. Åtgärder sker enligt följande rutin, se nedan.

1. Pedagog informerar rektor som anmäler misstanke om kränkning till huvudman. Detta ska ske snarast efter kännedom, och pedagog som fått kännedom om händelsen är ansvarig för att detta blir gjort.
2. Samtal sker med både den utsatte och den som utsatts för att kartlägga vad som hänt och för att få eventuella kränkningar att upphöra. Hänsyn tas till de berördas ålder. Samtal sker

även med berörda vårdnadshavare. Detta görs snarast efter anmälan och ansvarig pedagog är den som fått kännedom om händelsen. Vid behov stöttar rektor med utredningsarbetet.

3. Hela arbetslaget kartlägger nuläget på avdelningen, detta bör ske på individ-, grupp- och organisationsnivå. Detta görs snarast efter anmälan och arbetslaget är ansvarig.

4. Vid de tillfällen som kartläggningen visar att diskriminering, trakasserier eller kränkningar har skett: Samtal och beslut i arbetslaget om vilka åtgärder som krävs på individ-, grupp- och organisationsnivå. Vårdnadshavarna informeras gällande åtgärderna. Vid behov kontaktas även centrala barn och elevhälsan. Detta ska ske snarast efter det att utredningen är färdigställd. Rektor tillsammans med arbetslag är ansvariga för att detta görs.

5. Uppföljning av åtgärderna genom ny kartläggning ska inom två månader från det inträffade. Rektor ansvarar för detta.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Förskolan följer Östra Göinge kommuns rutin för arbetet med diskriminering och kränkande behandling. Blanketter som används finns på Intranätet (Ögat) samt förs in i vårt digitala verktyg Draft-it. Åtgärder sker enligt följande rutin, se nedan.

1. Pedagog informerar rektor som anmäler misstanke om kränkning till huvudman. Detta ska ske snarast efter kännedom, och pedagog som fått kännedom om händelsen är ansvarig för att detta blir gjort.

2. Samtal sker med både den utsatte och den som utsatts för att kartlägga vad som hänt och för att få eventuella kränkningar att upphöra. Hänsyn tas till de barnets ålder. Samtal sker även med berörda vårdnadshavare. Detta görs snarast efter anmälan och ansvarig pedagog är den som fått kännedom om händelsen. Vid behov stöttar rektor med utredningsarbetet.

3. Hela arbetslaget kartlägger nuläget på avdelningen, detta bör ske på individ-, grupp- och organisationsnivå. Detta görs snarast efter anmälan och arbetslaget är ansvarig.

4. Vid de tillfällen som kartläggningen visar att diskriminering, trakasserier eller kränkningar har skett: Samtal och beslut i arbetslaget om vilka åtgärder som krävs på individ-, grupp- och organisationsnivå. Vårdnadshavarna informeras gällande åtgärderna. Vid behov kontaktas även centrala barn och elevhälsan. Rektor kontakter HR. Detta ska ske snarast efter det att utredningen är färdigställd. Rektor tillsammans med arbetslag är ansvariga för att detta görs.

5. Uppföljning av åtgärderna genom ny kartläggning ska inom två månader från det inträffade. Rektor ansvarar för detta.

Rutiner för uppföljning

Tidsplan preciseras ovan. Anmälan, utredning och uppföljningar sker på avsedda blanketter som finns på intranätet (Ögat).

Rutiner för dokumentation

Tidsplan preciseras ovan. Anmälan, utredning och uppföljningar sker på avsedda blanketter som finns på intranätet (Ögat).

Vem är ansvarig?

Rektor ansvarar för att arbetet med utredningen blir gjord.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

* En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]

* När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

* En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]

* En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]

Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

* Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]

* David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

* Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]

* Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]